

Warszawa, 21 lipca 2023 r.

**Pan Magdalena Rzeczkowska
Minister Finansów**

Szanowna Pani Minister,

Unia Metropolii Polskich uważa za niezbędne - w celu zapewnienia jednostkom samorządu terytorialnego możliwości wiarygodnego przygotowywania wieloletnich prognoz finansowych, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 227 ustawy z 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.) - **udostępnianie jednostkom samorządu terytorialnego przez Ministerstwo Finansów średnioterminowych wstępnych prognoz podstawowych wielkości kształtujących ich dochody, w szczególności z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych oraz subwencji ogólnej (jej części: oświatowej, wyrównawczej, równoważącej/regionalnej oraz rozwojowej).**

Prognozy powinny mieć formalny charakter, ich sporządzanie powinno opierać się na przepisach prawnych, zapewniających stałość ich zawartości oraz coroczną publikację w stałych terminach, umożliwiającą ich wykorzystanie przy konstruowaniu przez samorządy wieloletnich prognoz finansowych, tj. nie później niż 15 sierpnia.

Możliwym rozwiązaniem jest poszerzenie zakresu informacji objętych Wieloletnim Planem Finansowym Państwa, w części zawierającej Program Konwergencji, poprzez dodanie w art. 104 ust. 2 ustawy o finansach publicznych nowego pkt. 6:

„2. Wieloletni Plan Finansowy Państwa w części zawierającej Program Konwergencji określa dodatkowo:

[...]

6. wstępną prognozę kwot należnych odpowiednio dla gmin, powiatów i województw z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych oraz części oświatowej, wyrównawczej, równoważącej, regionalnej i rozwojowej subwencji ogólnej”.

Takie rozwiązanie gwarantowałoby jednostkom samorządu terytorialnego źródło informacji niezbędnych do realistycznego przygotowania wieloletnich prognoz finansowych przynajmniej na taki okres, jaki obejmuje WPPF. Zwracamy uwagę, że jednostki samorządu terytorialnego wykazują m.in. prognozowane dochody z tytułu PIT, CIT, subwencji i dotacji, których wysokość nie zależy od działań samych samorządów, nieposiadających ponadto własnych, niezależnych od rządu, źródeł i narzędzi do ich szacowania.

Informacje te są również niezbędne z uwagi na konieczność wieloletniego planowania zadań współfinansowanych z perspektywy UE 2021-2022. Nieuchronnie zbliżają się terminy ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie akceptacji projektów, które będą realizowane w ramach ww. środków. Brak danych w układzie wieloletnim nie pozwala racjonalnie planować możliwości poszczególnych JST do pozyskania wkładów własnych na realizację projektów, które w większości przypadków są finansowane z długu. Może to zagrozić pełnemu wykorzystaniu środków z UE.

W naszym przekonaniu posiadanie ww. informacji przyczyni się zatem do lepszego planowania WPF w obszarze projektów z UE, co leży w interesie zarówno Rządu RP jak i samorządu terytorialnego.

Zwracamy uwagę, że wieloletnie prognozy finansowe, rozumiane jako dokument niezbędny dla zarządzania długoterminowego rozwojem JST, w ostatnich latach straciły walor wiarygodności. Zasadniczym powodem jest de facto erozja spójnego systemu finansów publicznych w zakresie dotyczącym dochodów samorządów. Planowanie wydatków oświatowych, dochodów z PIT i CIT czy dochodów subwencyjnych wymyka się z jakichkolwiek algorytmów w ujęciu 12- 24 miesięcy, a co dopiero w ujęciu wieloletnim.

Przykładowo - na początku lipca 2023 r. - nadal nieznanym jest ostateczny podział środków finansowych przeznaczonych w nowelizacji Budżetu Państwa na uzupełnienie dochodów JST, a dotyczy to nie planów budżetów samorządowych na przyszły rok, tylko już realizowanych budżetów.

Chociaż główną przyczyną potrzeby corocznego uzupełniania dochodów samorządów jest ubytek dochodów z tytułu udziałów we wpływach z PIT, kwoty uzupełnienia dochodów dla poszczególnych jednostek pozostają bez związku z wysokością ubytków: w 2022 r. dla niektórych gmin stanowiły kilkaset procent ogółu dochodów z PIT, a dla dużej części nie pokrywały nawet ubytku PIT z ostatniego roku.

Oznacza to, że planowanie przepływów finansowych z budżetu państwa jest wręcz niemożliwe w ujęciu krótkoterminowym, a tym bardziej w ujęciu wieloletnim.

W takim przypadku jedynym rozwiązaniem przywracającym wypełnianie wymogu wiarygodności wieloletnich prognoz finansowych jest prognozowanie wskazanych wyżej kwot dochodów przez Ministerstwo Finansów, jako źródła przepływu środków i autora algorytmu podziałów.

Zwracamy uwagę, że ważnym czynnikiem kształtującym dochody z tytułu udziałów we wpływach z PIT i CIT jest rozliczenie wysokości przekazanych przez państwo kwot na podstawie prognoz z faktyczną wysokością wpływów podatkowych. Apelujemy o przekazanie JST informacji o kwotach korekcyjnych na 2024 r., wynikających z rozliczenia roku budżetowego 2022.

W szerszym kontekście, zwracamy uwagę na fakt, że Wieloletni Plan Finansowy Państwa jest dla jednostek samorządu terytorialnego głównym źródłem przesłanek do konstruowania własnych prognoz finansowych. Tymczasem zachodzi ogromna dysproporcja w zakresie i szczegółowości pomiędzy WFPF i wieloletnimi prognozami finansowymi jednostek samorządowych.

Prognozy zwarte w WFPF mają charakter bardzo ogólny, w obecnie obowiązującym dokumencie projekcja dochodów, wydatków, wyniku czy długu jest prezentowana tylko w procentach PKB.

Postulujemy rozszerzenie zakresu WFPF tak, aby wskazywał on plany i zamierzenia państwa w perspektywie długookresowej oraz prezentował całe prognozowane wydatki, w podziale na kategorie (np. świadczenia socjalne, wypłata dodatkowych emerytur) wraz ze wskazaniem na źródła ich finansowania. Takie zmiany dotyczące WFPF zwiększyłyby przejrzystość finansów publicznych, a jednocześnie ułatwiłyby wieloletnie planowanie różnym podmiotom, w tym jednostkom samorządu terytorialnego.

Liczymy, że Pani Minister przyjmie zasadność przedstawionych postulatów i podejmie decyzję o odniesieniu się do nich.

Z poważaniem

UNIA METROPOLII POLSKICH
Dyrektor Zarządzający

r.pr. Dorota Bąbiak-Kowalska